

Ambitioner for det sociale arbejde på ungeområdet

Tæt på Familien - en omstilling af ungeområdet

Børn og unge, der vokser op i en familie med misbrug, psykisk sygdom, kriminalitet, manglende omsorg fra forældrene eller med andre sociale problemer, har et svært udgangspunkt for deres liv. Nogle af børnene vokser op og klarer sig på trods, men alt for mange ender i samme udsatte situation som deres forældre – uden uddannelse, på offentlig forsørgelse, med ringe sundhedstilstand og i risiko for hjemløshed, misbrug eller kriminalitet.

Det gør sig - trods gode intentioner og stort fokus på kvalitet i sagsbehandlingen og indsatsen - desværre også gældende for mange af de udsatte børn og unge, som Socialforvaltningen har hjulpet gennem årene. Tallene viser fx, at kun 84 pct. af de udsatte børn i København gennemfører 9. klasse, og at kun 54 pct. af de udsatte unge i København som 19-årige har gennemført eller er indskrevet på en ungdomsuddannelse.

Socialforvaltningen skal bryde de negative livsudsigter for de børn, der har et sværere udgangspunkt, ved at hjælpe familierne til at hjælpe sig selv. Målet er at øge den sociale mobilitet hos vores udsatte børn, unge og deres familier, så de på sigt bliver i stand til at drage omsorg for sig selv og leve et selvstændigt liv med et job, en bolig og tro på fremtiden.

Det kræver, at der sker en faglig omstilling af arbejdsmetoder og arbejdsdeling. Omstillingen kalder vi *Tæt på familien*. Omstillingen er en ændring af den måde, vi tænker socialt arbejde på. Denne ændring har været undervejs på det sociale område i et stykke tid, hvor vi er gået fra borgerne indtog en rolle som passive modtagere af Socialforvaltningens hjælp til i langt højere grad at fokusere på, hvordan socialarbejderen understøtter borgerne i at aktivere deres egne og deres netværks ressourcer.

Vi skal styrke de ressourcer og bygge på de livsdrømme, som alle mennesker har. Ved hjælp af den unges og familiens egen motivation for forandring og ved at aktivere og understøtte de ressourcer, der allerede findes i familien og i familiens omgangskreds kan den unge og familien bygges op til selv at tage hånd om de problemer, der har tvunget familien i knæ.

Socialforvaltningen ønsker at sætte turbo på denne omstilling ved at ændre den måde, hvorpå vi arbejder med de unge og familierne. Omstillingen omfatter både myndigheds- og tilbudssiden, der sammen skal gribe indsatserne anderledes an. Omstillingen vil gøre en forskel for de unge og familierne, så de konkret vil opleve:

- *At der vil være en tættere kontakt og en øget dialog med deres sagsbehandler*
- *At der opbygges og fastholdes støttende relationer mellem den unge, familien og personer i familiens omgangskreds*

24-07-2014

Sagsnr.
2014-0021694

Dokumentnr.
2014-0021694-8

Sagsbehandler
Mette Meisner

Mål- og Rammekontoret for Børn og Familier

Bernstorffsgade 17, 3. sal
1592 København V

Telefon
2116 2465

Mobil
2116 2465

E-mail
LU09@sof.kk.dk

- *At den unge integreres i det almindelige samfund gennem skole, fritidsjob og en aktiv fritid*
- *At indsatsen er sammenhængende og passer til de behov, som den unge og familien har*

Tættere kontakt og en øget dialog med sagsbehandler

For den udsatte unge og dennes familie skal den første dag, de kommer i kontakt med kommunen, være den første dag på vej mod en bedre og mere stabil tilværelse. Den unge og familien skal derfor mødes af en sagsbehandler, der har tid til at lære den unge og familien at kende, som kan skabe en tillidsfuld og tryghedsskabende samarbejdsrelation til dem, og som sammen med den unge og familien kan udforske mulige løsninger, der kan rykke familien fremad. For når indsatserne tager udgangspunkt i den unges og familiens egne ønsker, viser erfaringerne, at der er en meget større chance for stabile forløb og gode resultater.

Sagsbehandleren skal også være mere tilgængelig for den unge og familien, når en indsats er igangsat, og skal oftere følge op med den unge og familien på, om den unge trives med indsatsen, og vi opnår de ønskede resultater. Sagsbehandleren skal samtidig have løbende kontakt til medarbejderne i det tilbud, den unge får, med den unges lærer, mentor, familiemedlemmer og netværk, så sagsbehandleren hele tiden har føling med, hvordan det går med den unge, så der kan justeres i indsatsen, hvis det er nødvendigt.

Det sociale arbejde anno 2014	Det sociale arbejde anno 2020
<ul style="list-style-type: none"> • Den unge og familien har som udgangspunkt kontakt med sagsbehandler i forbindelse med det lovmæssige krav om opfølgning på handleplanen hver 6. måned. • I forbindelse med den halvårslige opfølgning vil den unge og familien som udgangspunkt blive inviteret til et møde. Det er dog ikke i alle sager, at fx netværk eller den unges skole inviteres med til opfølgingsmøder. Skolen vil ofte indgå i opfølgningen via en skriftlig skoleudtalelse. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sagsbehandleren udfører fortsat myndighed, men indgår som aktiv del af den sociale indsats og er således tættere på og lettere tilgængelig for den unge og familien og samarbejdspartnere. • Socialrådgiveren vil minimum hver 8. uge afholde opfølgende netværksmøder med den unge, familien, netværket og samarbejdspartnere, fx skolen. • Socialrådgiveren har tiden til hurtigt at følge op på en bekymring, fra fx den unge eller skolen, og inden for få timer eller dage mødes med den unge, familie, netværk og samarbejdspartnere for eventuelt at justere indsatsen.

Støttende relationer mellem den unge, familien og personer i familiens omgangskreds opbygges og fastholdes

For de fleste mennesker er det en naturlighed at vokse op med nære og stabile relationer til forældre, søskende, venner og andre familiemed-

lemmer. Men for udsatte børn er nære og stabile relationer en mangelvare. Fx vokser over halvdelen af de udsatte børn op med en enlig mor, lige som det også er over halvdelen, der har en forælder med en psykiatrisk diagnose. Mange udsatte børn vokser derfor op i det, vi kan kalde ”netværksfattigdom”.

Det er imidlertid netop nære relationer, der giver børn en tryk opvækst og en følelse af fællesskab, tilhørsforhold og identitet, og som opbygger det selvværd og den tryghed hos barnet, der skal til for at kunne udvikle og klare sig som et selvstændigt individ videre i livet.

Under en anbringelse er der i dag oftest mest fokus på den unge, og båndet til familien og netværket risikerer at blive svagere eller helt forsvinde. Forældrene hjælpes sjældent til at arbejde med de problematikker, der i første omgang førte til, at den unge blev anbragt. Det har også været et bærende princip, at det var relationen mellem den unge og den professionelle, der skulle skabe forandringen hos den unge.

Med *Tæt på familien* skal denne tilgang ændres, så alle medarbejdere i stedet arbejder med at opbygge og fastholde den unges bånd til forældre, søskende, bedsteforældre, andre nære familiemedlemmer og den unges øvrige netværk. Det er familien, der skal være den unges faste, relationelle holdepunkt – både under en eventuel anbringelse og på lang sigt.

Det sociale arbejde anno 2014	Det sociale arbejde anno 2020
<ul style="list-style-type: none"> • Mange anbringelser iværksættes med den unges udviklingsbehov som omdrejningspunkt, uden at der i tilstrækkelig grad parallelt arbejdes med at styrke den unges relation til familie og netværk, fx ved at anbringelsesstedet har et tæt samarbejde med familien under anbringelsen eller at der iværksættes familiebehandling sideløbende med en anbringelse. • Når en ung anbringes uden for hjemmet overtager institutionen ofte kontakten fra forældrene til fx den unges skole. • Mange kontaktpersonsforløb har fokus på at hjælpe den unge ind i en positiv udvikling og arbejder i mindre grad med at understøtte den unges relationer til fx familie og skole. • Unge anbringes kun i mindre grad i familielignende tilbud som familie- og netværkspleje. Kun 26 % af unge over 12 år anbringes i familie- og netværkspleje mod 64 % for børn under 12 år. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ungeinstitutionernes indsats indebærer, at der arbejdes med familie og netværk. Dette betyder fx, at der tilbydes kurser i tilværelseskompetencer for den unge og familien, eller at forældrene understøttes i at mestre skole-hjem-samarbejde. • Kontaktpersonsforløb har mere end den professionelle relation til den unge som omdrejningspunkt. Kontaktpersonens hovedfunktion er at understøtte den unge i at etablere egne sociale relationer via uddannelse, arbejde, fritidsaktiviteter og være aktiv i frivilligt arbejde, fx ved at indgå i relevante gruppeforløb med andre udsatte unge. • Øget fokus på familie og netværk betyder, at de unge, som ikke kan forblive i hjemmet, i stedet anbringes i et familielignende tilbud som familie- eller netværkspleje.

Den unge integreres i det almindelige samfund gennem skole, fritidsjob og en aktiv fritid

Ligesom udsatte unge er fattige på nære og familiære relationer, er de også ofte fattige på de relationer, der bliver skabt i skolen, i fritidsjobbet eller i sportsklubben. Det skyldes, at mange udsatte unge har afbrudte skoleforløb, de får ikke taget en ungdomsuddannelse, og de har ikke nogen aktiv fritid med sport, spejder eller andre fritidsinteresser.

Men det er netop i skolen, i fritidsjobbet eller i fodboldklubben, at man som individ oplever at blive en del af et større fællesskab, hvor man får kammerater, som man kan spejle sig positivt i, og hvor der er voksne, der kan agere rollemodeller for den unge. Det er andre typer af relationer end dem, der er til familien, men de er ligeså vigtige for den unge og er med til at inkludere og integrere dem i det almindelige samfund på lige fod med andre unge.

Med *Tæt på familien* skal det være en integreret del af den sociale indsats at bygge bro mellem den unge og omverdenen. Den unge skal sikres et stabilt skoleforløb, helst i en almindelig skole, deltage aktivt i den lokale sportsforening og få et fritidsjob i det lokale supermarked.

Det sociale arbejde anno 2014	Det sociale arbejde anno 2020
<ul style="list-style-type: none">• Når en ung anbringes kan det ofte føre til skift i fx skole, hvilket igen medfører skift i forhold til venskabsrelationer mv.• Der sker ikke en tilstrækkelig systematisk afdækning af ressourcer i den unges netværk i almenområdet og civilsamfund, herunder frivillige organisationer, fx om der er en forening, en fritidspædagog eller en nabo, der kan være med til at støtte op omkring indsatsen.	<ul style="list-style-type: none">• Fokus er på at fastholde den unge i almenområdet, hvorfor færre unge vil opleve at blive anbragt væk fra deres nærområde med de skift, det indebærer. Det kan fx ske ved at fastholde den unge hos familie eller netværk med ekstra støtte såsom familiebehandling og mulighed for aflastning.• Socialrådgiver såvel som medarbejdere tilknyttet indsatsen har fokus på at afdække den unges netværk og etablere en god kontakt til personer, der kan understøtte den unge i en positiv udvikling. Fx vil frivillige mentorer, lokale foreninger, fritidsklubben, naboer og den unges vennekreds være aktive medspillere.

Indsatsen er sammenhængende og passer til de behov, som den unge og familien har

Når der i dag bliver iværksat en social indsats for en udsat ung, er det typisk et standardtilbud fra den tilbudsvifte, som vi råder over i Socialforvaltningen. Tilbuddene er i sig selv gode med en specialisering i forhold til målgruppen, der er oparbejdet gennem mange år. Men i forhold til den unge og familiens samlede behov kunne der måske være behov for mere end bare fx en anbringelse på en døgninstitution. Familien kunne måske have behov for familiebehandling sideløbende

med en døgnanbringelse, så den unge på sigt kan komme hjem igen, eller der kunne være behov for, at personalet på døgninstitutionen i en periode tager med hjem i familien eller til den nye lejlighed, når den unge skal sluses ud af institutionen.

Samtidig viser en sammenligning mellem Danmark og Sverige, at vi i Danmark har tre til fire gange så lange anbringelsesperioder som i Sverige. Det skyldes, at man i Sverige ikke ser anbringelsen som den endelige løsning for en ung, men som et første skridt i behandlingen af familiens problemer med efterfølgende nedtrapning af indsatsen til i stedet at foregå i hjemmet for til sidst at kunne trække sig helt ud, fordi familien er kommet på fode igen.

Med *Tæt på familien* skal den unge og familien opleve indsatser, der er skræddersyet efter netop deres behov, eventuelt med flere indsatser samtidig, og som foregår så tæt på hjemmet, som familiens sociale problematik kan tillade. Indsatserne skal gennem den tætte kontakt mellem sagsbehandleren, den unge og familien samt den medarbejder, der står for indsatsen, løbende justeres alt efter, om der opnås de ønskede resultater. Hvis indsatsen virker, og den unge og familien får det bedre, skal indsatsen justeres til at være mindre indgribende. Hvis indsatsen ikke virker, skal der igangsættes noget andet.

De unge, som gennem deres opvækst har været i kontakt med Socialforvaltningen, vil både før og efter omstillingen være en kilde til viden om, hvordan sagsbehandlingen og indsatsen opleves. Derfor opretter vi et "ungepanel", som kan styrke borgerperspektivet i vores arbejde med udsatte børn og unge.

Det sociale arbejde anno 2014	Det sociale arbejde anno 2020
<ul style="list-style-type: none"> • Der arbejdes ikke systematisk med at definere tidsperioden for en indsats, hvorfor der heller ikke arbejdes systematisk med udslusningsplaner fra fx et anbringelsesforløb. • Der arbejdes ikke tilstrækkeligt med at sætte konkrete mål for en kortere tidsperiode end seks måneder, hvor der følges op på handleplanen. • Mange unge og familier modtager forskellige indsatser i forlængelse af hinanden frem for fx samtidig. • Mange unge og familier oplever frustration i forbindelse med overgang til voksenlivet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Den unge og familien vil kunne modtage forskellige former for fleksible indsatser sideløbende med døgnanbringelser, fx forældrekurser eller familiebehandling. • Der arbejdes med fleksible forløb, fx at der i forbindelse med en forberedt hjemgivelse udarbejdes en plan for, at den unge kan vende tilbage til kendte omgivelser på institutionen ved uro i hjemmet, eller at personalet på en institution - i samarbejde med den biologiske familie - sikrer en god overgang til en plejefamilie. • Indsatser er tidsafgrænsede med konkrete mål og delmål. De forskellige delelementer er skitseret fra dag ét, men mulige at tilrette i forhold til den unges udvikling. • Overgange mellem indsatser og enheder planlægges fra dag ét, således at der fra indsatsens start er en plan for udslusning, samt at overgange til fx ungdomsuddan-

	nelse eller 'voksensystem' planlægges i god tid.
--	--